

GRÖNLANNISTA kaivetaan mainetta ja mineraaleja

Arktiselle alueelle käydään kilpajuoksua. Arktisen alueen alkuperäiskansa, inuiitit, ovat asuttaneet kotiseutuaan kaikessa rauhassa ja sopusoinnussa luonnon kanssa. Vuosisatojen aikana on nähty, kuinka valloittajakansa – kolonialistit – toisensa jälkeen ovat jääneet äärimmäisissä olosuhteissa jäiden puristuksiin, jäätyvät kuoliaaksi, näännyvät nälkään tai kuolevat tauteihin.

TEKSTI POHJAUTUU JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN KIRJAAN ULTIMA THULE – POHJOISET LÖYTÖRETKET. KIRJOITTAJAT MATTI LAINEMA JA JUHA NURMINEN JA ASiantuntijaryhmä. YHTEENVETO KIRJASTA: SAANA LAMMINSIVU KUVAT GETTY IMAGES JA ULTIMA THULE – POHJOISET LÖYTÖRETKET

GRÖNLANNIN NIMI kuuluu grönlanniksi *Kalaallit Nunaat*. Sekä inuiitit että skandinaavit ovat asuneet Grönlannissa suunnilleen 1000-luvulta alkaen. Skandinaavien asutus hävisi 1400-luvun alussa ja syntyi uudelleen 1700-luvulla. Norjan erotessa Tanskasta Grönlannin alueet jäivät Tanskalle. Saaren itsehallinto on vahvistunut asteittain. Vuonna 1979 Tanska myönsi Grönlannille autonomian.

Inuiiteilla on monia kykyjä, joita ei ole ”länkkäreillä”: Inuiitit kuuntelevat tuulta ja heillä on erinomainen yksityiskohtien sekä tilan hahmotuskyky. Inuiiteilla on mielessään hyvin selvä kartta Grönlannin alueesta, jonka he piirsivät tutkimusmatkailijoille. Piirros vastaa nykypäivän tarkimpia tietokonekarttoja Grönlannista.

Ultima Thule – pohjoiset löytöretket

Merimies-lehden artikkeli on koottu *John Nurmisen Säätiön Ultima Thule – Pohjoiset Löytöretket* –teoksesta. Ansiokkaan ja seikkaperäisen teoksen ovat kirjoittaneet **Matti Lainema** ja **Juha Nurminen** yhdessä asiantuntijaryhmän kanssa. *Ultima Thule* on pieteetillä kirjoitettu ja upein kuvituksin sekä kartoin kuvitettu tietokirja. Kirjajärjelmässä on lähes 350-sivua. Kirjan on julkaissut John Nurmisen Säätiö vuonna 2001. Kirjan sisältö on ajankohtaisempi kuin koskaan.

Grönlanti-nimellä houkuteltiin saarelle uusia asukkaita

Grönlanti tarkoittaa *vihreää maata*. Nimi juontaa juurensa Islannin saagoihin, kun Islannista karkotettu **Erik Punainen** antoi saarelle miellyttävän nimen houkutelakseen sinne asukkaita. Nyt Grönlantiin olisi tulijoita liiankin kanssa. Yhdysvaltain presidentti **Donald Trumpin** noustua valtaan maailman huomio on kääntynyt maapallon pohjoisimpiin kolkkiin ja Grönlantiin, jonka Trump haluaisi ostaa – tai jos ei muu auta – väkisin ottaa.

Valkoinen mies ei ole kohdellut alkuperäiskansoja aina hyvin. Kenties karma on kostanut – ja tästä syystä arktinen alue on säilynyt toistaiseksi melko koskemattomana. Arktisen alueen alkuperäiskansojen oikeuksia ja itsemääräämisoikeutta tulee kunnioittaa. Grönlanti ei ole kaupan.

Hollantilaiset piti Grönlantia lähes omanaan

Kun viikinkien asutukset 1400-luvun kuluessa kylmenivät, Grönlanti jäi rauhaan 150 vuodeksi. Myöhemmin valaanpyyntäjien ja inuiittien kontaktit lisääntyivät. Hollantilaiset ja tanskalaiset kauppiat saapuivat. Hollantilaiset hallitsivat kauppaa ja pitivät Grönlantia lähes omanaan.

Vanhan asutuksen aikaan Grönlannilla oli siteitä sekä Islantiin että Norjaan, jotka olivat tuohon aikaan Tanskan valtakunnan osia. Islantilainen **Arngrimur Vidalin** esitti siirtokunnan perustamista ja kaupan aloittamista grönlantilaisten kanssa. Hänen ansiostaan kiinnostus Grönlantia kohtaan lisääntyi, vaik-

kei toimenpiteisiin ryhdyttykään, koska Tanskan kuningas ei ollut kiinnostunut omistusoikeuksista Grönlantiin.

Pappi Hans Edege perusti ensimmäisen siirtokunnan Nuukiin

Norjalainen nuori pappi **Hans Edege** tutustui Vidalinin suunnitelmiin ja ryhtyi pontevasti edistämään ehdotusta. Hän sai bergeniäiset kauppiat perustamaan kauppayhtiön ja tukemaan hänen ajatustaan Grönlannin alkukasukkaiden kääntymisestä kristinuskoon. Vuonna 1721 kolme *Det Bergenske Compagnien* laivaa purjehti perustamaan uutta siirtokuntaa ja yhtiön ensimmäistä kauppa-aikeaa. Hans Edege asettui asumaan vaimonsa ja neljän lapsensa kanssa Godthåbinvuonoon, nykyiseen Nuukiin.

Ilman Edegeä tanskalaiset olisivat siirtokunnan alkuaikoina moneen kertaan hylänneet Grönlannin, koska hollantilaiset valaanpyytäjät olivat jo vakiinnuttaneet asemansa. Valaanpyytäjät käyttivät inuiitteja hyväkseen. Hinnat määräsi ostajan röyhkeys ja myyjän tietämättömyys. Tanskalaiset sen sijaan pyrkivät kiinteisiin hintoihin ja alkukasukkaiden turvan lisäämiseen. Hollantilaiset vastustivat tanskalaisten etenemistä pohjoiseen kaikin voimin ja polttivat Nepisatiin rakennetut kauppayhtiön talot kahdesti niiden jäätyä väliaikaisesti tyhjiksi.

Vuosisadan lopulla tanskalaisten retkikuntien tavoitteet olivat lähinnä tieteellisiä. Selvitettiin maanviljelyksen ja karjanhoidon paikallisia mahdollisuuksia, etsittiin >>

mineraaleja, tutkittiin kallioperää, kasvi- ja eläinkuntaa ja parannettiin rannikon paikannusta.

Tanskalaiset työnsivät hollantilaiset syrjään

Grönlannin kuninkaallinen kauppayhtiö oli 1800-luvun puolivälissä rakentanut pohjoisinta ja itärannikkoa lukuun ottamatta maan peittävän kauppaa-asemien verkoston. Päinvastoin kuin pohjoisamerikkalaisten Hudson's Bay Company Grönlannin kuninkaallinen kauppayhtiö perusti asemat kyliin, joissa alkuasukkaat jo elivät.

Tanska työnsi hollantilaiset syrjään sulkemalla rannikon lähivedet, vaikka sallikin avomerellä tapahtuvan valaanpyynnin. Kuninkaallinen kauppayhtiö ei pyrkinyt tuottamaan voittoa.

Tutkimusmatkailija Knud Rasmussen

Tanskalainen Peter Freuchen muutti Grönlantiin ja perusti Knud Rasmussenin kanssa yksityisen kauppaa-aseman pohjoiseen, Thuleen, ennen kuin alue liitettiin 1921 Tanskaan. Rasmussenin äidinkieli oli inuitti. Hänen tanskalainen isänsä toimi Grönlannissa lähetysaarnajana ja Rasmussen oppi inuittikielen. Rasmussen tutki Pohjois-Grönlantia sekä Kanadan arktisia seutuja ja kulttuuria.

Grönlanti oli toiseen maailmansotaan saakka suljettu myös tanskalaisilta. Hekään

eivät saaneet tulla sinne ilman erityistä lupaa. Toinen maailmansota erotti Grönlannin Tanskasta, jonka saksalaiset olivat miehittäneet. Amerikkalaiset tulivat saareen, ja sodan jälkeen monopoli purettiin. Tanskalaisia ei kiinnostanut pohjoisnapa vaan Tanskaan kuuluvan Grönlannin valkeiden läiskien tutkiminen.

Venäläiset tutkimusmatkailijat tekivät tutkimusmatkoja Grönlantiin 1815 lähtien. Otto von Kotzebuen kartoitti Beringinmeren aluetta, josta tavoitteena oli löytää Luoteisväylä. Venäläiset kartoittivat Alaskan ja Itä-Siperian rannikkovesiä.

Yhdysvallat ostivat Venäjältä Alaskan 7,2 miljoonalla dollarilla

Jälkikäteen erikoinen kauppa tehtiin 1867. Yhdysvallat ostivat Venäjältä Alaskan 7,2 miljoonan dollarin kauppahinnalla. Miksi nykyään mahdottomalta tuntuva toimenpide oli runsaat sata vuotta sitten mahdollista? Venäläiset eivät olleet koskaan valloittaneet Alaskaa. Enimmillään siellä oli vain tuhat venäläistä: kauppamiehiä, metsästäjiä ja pappeja.

Kun Iso-Britannia ja Ranska liittyivät 1854 Krimin sotaan Turkin rinnalle Venäjää vastaan, Englannin olisi ollut mahdollisuus valloittaa Alaskan ja liittää se Kanadaan, koska venäläinen Amerikka oli erittäin haavoittuva.

Myös Venäjän-Amerikan-kauppayhtiö oli luisunut alaspäin. Alaskan rikkaudet hou-

kuttelivat onnenonkijoita, joiden valvonta olisi vaatinut enemmän ja toisenlaisia resursseja. Monet venäläiset kannattivat siksi luopumista koko alueesta.

Arktinen toisen maailmansodan jälkeen

Toisen maailmansodan jälkeen ilmavirta muuttui löytöretkien luonteeseen. Tutkijat valtasivat vähitellen Arktisen. Venäläiset olivat aktiivisia jo ennen toista maailmansotaa. Otto Schmit purjehti Sibiriakovilla Koillisväylän ensimmäistä kertaa 1932 yhden kesän aikana. Schmidt perusti pohjoisnavalle leirin, jota johti Ivan Papanin. Leiri perustettiin jäälautalle, joka lopulta ajautui ja murskaui. Jäänsärkijät Taimyr ja Murman pelastivat retkikunnan.

Venäläiset perustivat toisen maailmansodan jälkeen 1950–1958 jäälle kuusi tutkimusasemaa. Jäämeren merkitys kasvoi toisen maailmansodan jälkeen. Alue oli tärkeä sekä sotilaallisesti että siviili-ilmailun kannalta.

Ruotsalainen Andréé kuumailmapallolla kohti Pohjoisnapaa

Ruotsalainen insinööri Salomon Andréé tavoitteli pohjoisnavalta mainetta ja päätti valloittaa pohjoisnavan kuumailmapallolla,

A. E. Nordenskiöld purjehti ensimmäisenä Koillisväylän läpi ja teki tutkimusmatkoja Huippuvuorille ja Grönlantiin.

jolloin ei tarvitse ylittää jalan napajäiden vaikeakulkuisia harjanteita. Arktisen alueen tuulet ovat kovia ja oikukkaita. Pohjoisnavalle pääsy edellyttää etelätuulta. Poispääsyyn tarvitaan pohjoistuuli. Huippuvuorilta navalle on noin 1 000 kilometriä – mahdollinen pakkolaskeutuminen jääaavikolle tietäisi satojen kilometrien kävelyä.

Ensimmäistä kertaa matkaa yritettiin kesällä 1896 Huippuvuorilta. Matkasta jouduttiin luopumaan suotuisia tuulia odotellessa. Seuraavaan kesään 1897 mennessä retkelle oli riittävästi tukijoita: Alfred Nobel, Ruotsin kuningas ja Koillisväylän purjehtija A. E. Nordenskiöld.

11. heinäkuuta 1897 irrotettiin köydet ja Andréen matka kuumailmapallolla kohti Pohjoisnapaa alkoi. Kolme päivää myöhemmin Örnen teki hätälaskun jäälle. Seuraavat kolme kuukautta Andréé retkikuntineen vaelsi jäätä pitkin ja päätyi Kvitøylle, josta 33 vuotta myöhemmin löydettiin retkikunnan viimeinen leiri – ja miehistön ruumiit.

Suomalainen Nordenskiöld Grönlannissa

Suomalais-suomen Nils Adolf Erik Nordenskiöld oli geologi, tutkimusmatkailija, mineralogi ja naparetkeilijä. Nordenskiöld

purjehti vuosina 1878–1879 ensimmäisenä läpi Koillisväylän eli Atlantin ja Tyynenmeren Euroasian pohjoispuolitse yhdistävän meritien. Nordenskiöld suoritti myös tutkimusmatkoja Huippuvuorille ja Grönlantiin ja pyrki etsimään reittiä pohjoisnavalle.

Nordenskiöldin isä oli Suomen mineralogian isäksikin kutsuttu tutkija Nils Nordenskiöld, jolta poika peri kiinnostuksensa geologiaan.

Nordenskiöld osallistui vuonna 1858 Otto Torellin johtamalle tutkimusmatkalle, joka suuntautui Huippuvuorten länsirannikon vuonoille. Se oli ensimmäinen Skandinaviasta käsin tehty yksinomaan tieteellisiin tarkoituksiin tähtäävä tutkimusmatka arktisille vesille.

Nordenskiöldin johtamiin tutkimusretkiin kuului vastaisuudessa tutkittavien alueiden systemaattinen kartoitus ja maantieteellisten sekä astronomisten mittaustulosten julkaiseminen. Näin saatiin laajoja karttoja ennen puutteellisesti tunnetuista alueista.

Noihin aikoihin tiedeyhteisön keskustelussa esitettiin teorioita, joiden mukaan Jäämeri saattaisi olla avoin pohjoisnavalle saakka, ja Nordenskiöld halusi selvittää, kuinka pohjoiseen olisi mahdollista purjehtia. Matkaan käytiin 1868 höyrylaiva Sofialla, jonka kylkeen jäävuori puhkaisi reiän. Tilanteesta selvitettiin pumppujen avulla. Kävi kuitenkin selväksi, että napajää ulottui uskotua etelämmäs eikä pohjoisnavalle ollut mahdollista päästä meritse suoraan laivalle. Nordenskiöld toivoi kuitenkin voivansa päästä sinne myöhemmin jätit myöten.

Nordenskiöld teki vuonna 1870 tutkimusmatkan Grönlantiin, josta hän löysi Diskon saarelta meteoriitteja. Varsinaisena päämääränä oli Grönlannin vielä tuntemattomien sisäosien tutkimus ja saaren ylittäminen jalkaisin. Nordenskiöld odotti, että Grönlannin sisäosissa saattaisi mannerjään sijaan olla esimerkiksi metsiä. Hän pääsi retkueineen kuitenkin Godthåbista 56 kilometrin verran sisämaahan.

Viimeisen retkensä Huippuvuorille Nordenskiöld teki vuosina 1872–1873. Tavoitteena oli nyt edetä pohjoisnavalle poroilla. Yritys epäonnistui, sillä porot karkasivat ja muonavarastot ehtyivät. Menehtymisten jälkeen Nordenskiöld luopui Pohjoisnavan valloittamisen ajatuksesta. Tieteelliset tutkimukset Huippuvuorilla kuitenkin onnis-

tuivat: retkikunta suoritti astronomisia, meteorologisia, magneettisia ja ilmakehän sähköisyyttä tutkivia mittauksia sekä syväkairauksia ja -luotauksia.

Yhdysvaltalaiset arktisella – Peary halusi Grönlannista vain mainetta

Yhdysvaltalainen Robert Peary oli insinööri, jota pohjoinen napaseutu oli kiehtonut lapsesta lähtien.

Peary työskenteli Coast and Geodetic Survey -virastossa. Hän liittyi laivastoon ja osallistui Nigaraguan poikki ajatellun kanavan suunnitteluun. Projekti jäi Panaman kanavan jalkoihin, jonka jälkeen Peary keskittyi arktisiin retkiin.

Peary halusi olla ensimmäinen, joka ylittää Grönlannin sisämaajäätikön. Kävi kuitenkin niin, että Nansen ehti ylittää ensimmäisenä Grönlannin mannerjäätikön. Peary kuuli asiasta Nigaraguassa ja se suututti häntä.

Peary teki ensimmäisellä retken Grönlantiin 1886 yksin. Retki oli lyhyt, mutta hän sai

Pearylla oli rautainen tahto ja fysiikka. Hän teki 1886-1909 kahdeksan erillistä tutkimusmatkaa Grönlantiin ja napa-alueelle. Hänellä oli vain yksi tavoite: päästä ensimmäisenä pohjoisnavalle. >>

aavistuksen ongelmista, joita liittyi arktisiin matkoihin. **A. E. Nordenskiöldin** kolme vuotta aikaisemmin kahden lappalaisen toverinsa kanssa tekemät hiihtoretket olivat siihenastiset pisimmät Grönlannin jäätikölle ulottuneet tutkimusretket.

Nansenin ”valloitettua” mannerjäätikön, Peary päätti suunnata 1891-1892 Pohjois-Grönlantiin, jonka rannikko oli vielä suurelta osin tutkimatonta. Peary jätti englantilaisille, saksalaisille ja itävaltalaisille Huippuvuoret ja Frans Joosefin maan.

Smithinsalmesta tuli amerikkalainen reitti navalle. Pearyn retki suuntautui Thulen alueelle pohjoiseen Grönlantiin. Pearyn retkikunta oli aiemmista reissuista oppineena pieni. Talvella tehtiin pienempiä retkiä ja toukokuussa 1892 alkoi varsinainen tutkimustyö.

Peary saapui Grönlannin itärannikon vuorille, jolta hän erotti jäätyneen merenlahden. Peary nimesi sen Amerikan kansallispäivän kunniaksi Independence Bayksi (Independencevuono). Peary ei kulkenut Grönlannin poikki, sillä hän kääntyi takaisin nähtyään meren. Kokonaismatka oli kuitenkin yli 1750 kilometriä ja yli neljä kertaa pidempi kuin Nansenin.

Rautavuorta etsimässä

Peary teki Grönlantiin muitakin tutkimusmatkoja. Yhdellä retkellä Peary lähti etsimään rautavuorta, josta inuiitit olivat sukupolvien ajan valmistaneet veitsensä ja harppuunankärkensä. Vuoden 1895 retki oli Pearyn kehittämän menetelmän kenraali-harjoitus: matkaan lähdettiin kuuden inuiitin ja 60 koiran kanssa.

Inuiitit palasivat kotiin jo kuuden päivän kuluttua matkaan lähdöstä. Peary jäi etsimään rautavuorta ja teki kotiinpaluun kilpaa kuoleman kanssa. Hän palasi kotiin kuitenkin kahden meteorin – osa inuiittien rautavuoresta – ja kuuden elävän inuiitin ja maasta kaivettujen muutamien inuiittien jäänteiden kanssa. Peary myi meteorit ja ruumiit museolle. Elävät inuiitit Peary toi museolle heidän pyynnöstään. Pyydetty tosin oli vain yhtä inuiittia. Inuiitit olivat New Yorkissa suuri nähtävyys, kunnes kahden lukuunottamatta he sairastuivat keuhkoumeeseen ja kuolivat.

Henson ymmärsi inuiitteja, ajoi heidän kanssaan koiravaljakoilla ja rakensi reet. Henson ymmärsi myös, miksi inuiitit menettivät uskonsa.

Pearyn ensimmäinen yritys pohjoisnavalle

Vuonna 1898 Peary teki ensimmäisen varsinaisen yrityksen pohjoisnavalle. Matkaan lähdettiin kahdella laivalla. Peary onnistui tunkeutumaan Smithinsalmea pitkin Ellesmereen, jolla alueella Peary vietti neljä vuotta. Varpaita amputoitiin kylmyyden seurauksena seitsemän. Grönlannin pohjoisin kärki sai nimen Cape Morris Jesup Pearyn tärkeimmän tukijan mukaan.

Peary teki monta retkiyritystä kohti pohjoisnapaa. Inuiitteja kuoli. Peary ei päässyt yrityksistään huolimatta täysin navalle saakka, vaan jäi siitä 600 kilometriä. Matkan pohjoisimmaksi kääntöpisteeksi jäi 84 astetta 17' pohjoista leveyttä. Peary masentui. Hän oli 46-vuotias. Hän kirjoitti: pelini on pelattu...”

Peary ei kuitenkaan luovuttanut, vaan palasi takaisin armeijaan. Muiden silmissä hän oli mies, jolla oli saavuttamaton unelma. Peary ei välittänyt tieteestä eikä ymmärtänyt Nansenia tai **Sverdrupia**. Peary halusi vain olla pohjoisnavalla ensimmäisenä. Peary sai kahdelta tukijaltaan 100 000 dollaria kelvollisen laivan rakentamiseksi. Laivan nimeksi tuli *Roosevelt*. Lukuisten sattumusten ja retkien jälkeen Peary pääsi oman käsityksensä mukaan pohjoisnavalle. Tai ainakin lähelle sitä. Leirin nimi oli Camp Jesup.

Robert Peary ja Matthew Henson pohjoisnavalla. Leirin nimi oli Camp Jesup.

Peary ja Henson löysivät pohjoisnavan yhdessä

Inuiittien kieltä puhuva **Matthew Henson** oli mukana kaikilla Pearyn tutkimusmatkoilla ensimmäistä lukuunottamatta. Mustaihoinen Henson oli aluksi palvelija, mutta rooli muuttui matkojen aikana. Peary kunnioitti tropiikin poika Hensonia, mutta Peary oli pomo. Todellisuudessa Peary ja Henson löysivät pohjoisnavan yhdessä. Tutkimusretki tehtiin 1908-1909 välisenä aikana ja itse pohjoisnavalle saavuttiin huhtikuussa 1909. Henson halusi onnitella Pearya saavutuksestaan. Peary ei tarttunut hänen ojennettuun käteensä vaan nosti kätensä silmilleen suojaksi ja antoi ohjeet herättää hänet kahden tunnin kuluttua. Ilman Hensonia Peary ei olisi onnistunut tavoitteessaan.

Peary sairastui ja kuoli 1920. Matthew Henson ei saanut kutsua suuren tutkimusretkeilijän hautajaisiin, vaikka oli itse mukana löytämässä pohjoisnapaa. Henson työskenteli arktisten tutkimusretkien jälkeen New Yorkin tullilaitoksen lähettinä. Palkka oli pieni, joten loma-aikoina hän työskenteli postissa.

Henson kirjoitti kirjan *A Negro Explorer at the North Pole*, mutta kirja ei menestynyt. Macmillan teki työtä Hensonin tunnustamisen hyväksi. Lopulta vuonna 1944 Chigacon Geographic Society myönsi Hensonille kul-

taisen mitalin. Kymmenen vuotta myöhemmin presidentti **Eisenhower** otti Hensonin vastaan Valkoisessa talossa.

Lääkäri ja tutkimusmatkailija Frederick Cook

Yhdysvaltalainen **Frederick Cook** oli ammatiltaan lääkäri, kuten moni muukin tutkimusmatkailija. Cook osallistui arktiseen retkeen Pearyn matkassa 1891-1892. Cook oli täysin Pearyn vastakohta: rauhallinen, ihmisläheinen ja avulias. Cook oli tyyni myös vaaratilanteissa, mistä johtuen retkikunta selvisi monista haasteista. Matthew Hensonin silmät tulehtuivat, ja Cook hoisi ne kuntoon korvauksetta. Cook keräsi matkan aikana arvokasta etnografista materiaalia tutkimattomasta heimosta.

Belgialainen retkikunta teki tutkimusretken antarktikselle. Cook pääsi matkaan mukaan, kun seurueeseen valittu lääkäri perui osallistumisensa. Seurueeseen kuulunut tutkimusmatkailija **Roald Amundsen** kehui vuolaasti Cookia muistelmissaan. Amundsen käytti Cookin suunnittelemaa aurinkolaseja etelänavan retkellään. Seurue juuttui siellä jäihin, mutta Cookin optimismi ja toimeliaisuus pelastivat heidät.

Cook teki reissuista palattuaan lääkärintöitä, mutta oli myös seikkailija. Hän halusi kiivetä valloittamattoman Mount McKinleyn huipulle. Se onnistui toisella yrityksellä 1906.

Cook suuntaa Grönlantiin

Kahdeksan kuukautta sen jälkeen, kun Peary oli palannut viimeiseltä retkeltään 1907 Cook lähti Grönlantiin. Thulessa hän törmäsi tanskalaiseen tutkimusretkeilijään **Knud Rasmusseniin**.

Cook perusti talvileirin Annoatokiin. Sitteen lähdettiin kohti pohjoisnapaa. Laivan miehistön jäsenistä mukaan lähti vapaaehtoinen nuori **Rudolph Francke** ja yhdeksän inuiittia. Varusteet olivat hyvä ja reet täynnä provianttia, mutta Ellesmeressä metsästys epäonnistui ja muonavarat alkoivat ehtyä.

Cook lähetti Francken ja pääosan inuiitteista takaisin leiriin. Lopulta Cookin matkaan jäi kaksi inuiittinuorukaista. Seurue

törmäsi sulaan. Inuiitit huolestuivat. Cook osoitti taivaalla olevia pilviä ja uskotteli maan olevan siellä.

Cook ja inuiitit saapuivat pohjoisnavalle 21. huhtikuuta. Cook halusi varmistua olevansa pohjoisnavalla. Hän mittasi tietystä paikasta seisovan inuiitin varjon pituuden jokaisen tunnin jälkeen ja piirsi jäähän merkin. Vuorokauden kulussa merkit muodostivat ympyrän. Tämä koe todisti vääjäämättömästi, että he olivat saapuneet pohjoisnavalle, koska siellä varjot olivat koko vuorokauden yhtä pitkiä.

Pohjoisnavan kilpailijat: Peary vastaan Cook

Saavutuksesta kateellinen Peary teki kaikkensa viedäkseen Cookin matkalöydöksiltä uskottavuuden. Cookin seurueesta olleita inuiitteja haastateltiin. Lopulta monet seikat todistavat, ettei Cook käynyt navalla. Yksikään inuiitti ei uskonut, että toista inuiittia voisi harhauttaa pilvien avulla uskomaa lähistöllä olevan maata.

Tutkimusmatkat olivat aikansa lehdistösensatioita. Suuri yleisö piti ystävällisesti Cookista ja hänen tarinoistaan etäistä sekä itsekeskeistä Pearya enemmän. ↓

Ahtojääalueen saartama Grönlannin itärannikko oli pitkään valloittamaton. Grönlantia kartoitettiin mikä pystyttiin. Mielenkiintoinen työ oli tanskalaisen Hinrich Rinkin 1848–1851 Diskon seudun tarkka kartoitus ja ensimmäinen selvitys Grönlannin mannerjään ja jäätikkövirtojen syntyisestä.